

MISTŘI KYTARISTÉ

Miloš Železnák:

„Chci víc, než život nosí...“

Miloš Železnák, jeden z nejvšestrannějších a neaktivnějších kytaristů na slovenské scéně, se k hudbě dostal velmi brzy. Vzpomíná: „Mám pocit, že asi v první třídě základní školy jsem už uměl zahrát nějakou lidovou písničku. U nás doma hrál na kytaru starší bratr, takže jsem to měl na denním pořádku. Možná ještě v té první třídě, možná o něco později, mi složil slova na jinou lidovou písničku a tu jsem pak za velkého ostychu při neví jaké příležitosti musel zahrát před celou třídou.“ Později prý Miloš bratrovi dělal „mukla“: „Točil jsem dokola nějaké akordy a on se do toho učil sólovat.“ Přitom jej však kytara chytla tak silně, že jí obětoval všechn svůj volný čas: „Hrál jsem z vlastní iniciativy šest a více hodin denně, bifloval jsem všechno, na co jsem narazil. Noty jsem neovládal, a tak jsem si dělal vlastní hatmatilkou poznámky. Podle magnetofonu jsem se učil sóla, akordy, někdy i basové linky.“ Bratra ve hře na kytaru velmi brzy předběhl: „V sedmém ročníku na základní škole jsem už byl členem kapely, se kterou jsme hrávali na svatbách a zábavách. Vydělal jsem si peníze a získal potřebnou praxi.“

Dětství Železnák trávil na sídlišti: „Jako první v řadě stál náš panelák a v něm samé mladé rodiny s mnoha dětmi. Naše hlavní záliba byla potkávat se večer pod balkóny na lavičkách a hrát na kytary. Každý den někdo přišel s novou písničkou, kterou ukázal ostatním, a už se prasilo. Nacvičovali jsme si vokály, dodržovali aranže...“ Takto se Miloš seznámil s módou stylu disco nebo s Katapultem, ale ještě raději vzpomíná na malý tranzistor, který si dával v posteli k uchu a na němž poslouchal Radio Luxembourg. A při tomto ladění také poprvé objevil jazz.

I když se dnes Železnák jako kytarista pohybuje na pomezí jazzu, folku, blues a experimentální hudby, zásadní kapelou pro něj byli Deep Purple a konkrétně album *Burn*. Dále zmiňuje Deza Ursinyho, Collegium Musicum, Mariana Vargu, Radima Hladíka, Fermatu, Santanu do roku 1976, skupiny jako Yes, Genesis, Pink Floyd, Kansas a také Johna McLaughlina, Paca de Lucíu, Ala di Meolu a za „osobitou a nepřekonanou kapitolu“ považuje Jimiho Hendrixe.

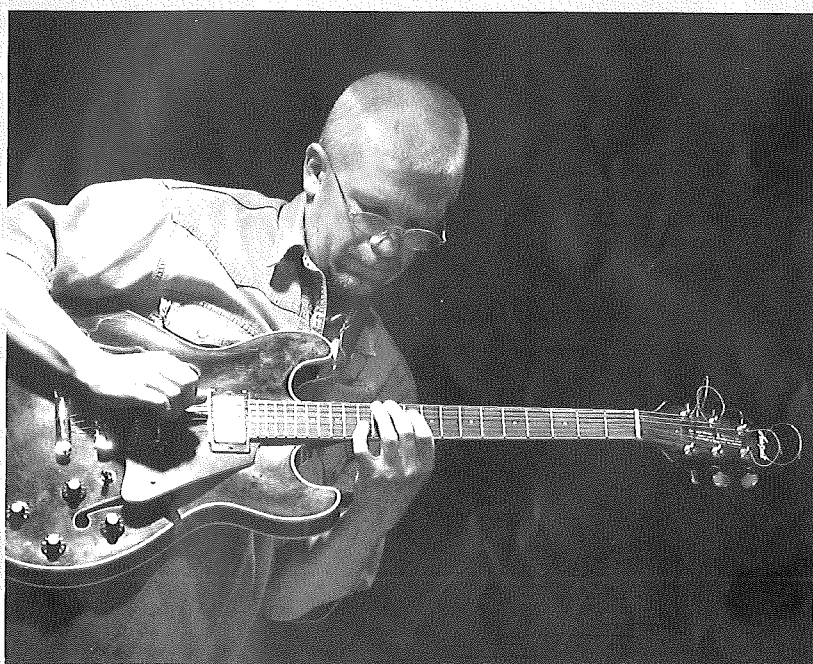
Dalším inspiračním zdrojem Železnákovy tvorby jsou rusínské geny, které zdědil po matce. Album *Rusnacké* s úpravami rusínských lidových písní, které mu vyšlo v roce 2008, okomentoval slovy: „Ta identita pro mne nebyla příliš důležitá. U nás se to nijak hrdě nepěstovalo, ale to neznamená, že bych tím opovrhoval. A teď přišel čas, kdy si svoje kořeny uvědomuji naplno. CD *Rusnacké* jsem bral jako velmi osobní výron nálad a pocitů, které jsou zašifrované v aranžích a možná i ve výběru materiálu. Ale je třeba říct, že rusnacké, tedy rusínské písničky byly nutná výbava v prostředí, ve kterém jsem žil, vyrůstal a později hrál. Na žádné svatbě nebo zábavě by se bez toho člověk v tomto smíšeném území neobešel.“

Už v 80. letech měl Železnák paralelně více žánrově odlišných projektů: hrál například s rockovou skupinou Pedál a s akustickým triem PVC Huba. V době studii na Pedagogické fakultě v Prešově založil úspěšnou jazzrockovou skupinu Tralala band, jejíž repertoár nejprve sestával z vlastních skladeb, ale později v něm převažovaly jazzové standardy. I v současné době proplouvá Miloš Železnák vodami různých žánrů a vedle vlastních instrumentálních projektů nebo koncertování se Zuzanou Homolovou se jeho kytara objevuje i na albech zhudebněné poe-

zie. Šlo například o rozsáhlou Šamorínskou trilogii se zhudebněnou poezií Judity Kaššovicové. „Text písně mě musí oslovit významem a rytmem,“ říká Železnák a zmiňuje další příklady: „Dlouhé roky spolupracuji se Štefanem Balázem, od nějž mám nejvíce textů. Někdy na přelomu roku by měla vyjít kniha veršů Erika Ondrejčky, ke které jsme nahráli CD s recitovanými básněmi doplněnými mou hudbou.“ Obecně o vztahu hudby a textů soudí: „Texty a hudbou chtějí lidé komunikovat. Ať už sami se sebou, nebo s ostatními. Myslím, že i ten první očekává odezvu, a tak i když někdo komunikuje jen sám pro sebe a osloví to ještě někoho dalšího, je to plus pro obě strany.“

Součástí Trojky Zuzany Homolové je kytarista Železnák od roku 2006. „Zuza je velmi otevřená a přístupná všelijakým hudebním experimentům a alternativním, což mi vyhovuje,“ pochvaluje si, „mně se vždy líbilo, co dělá a jak to dělá, a když mě oslovila, zda se toho všeho nechci účastnit, byl jsem velmi rád. Byla to vlastně nutnost, protože koncertní realizace jejího alba *Tvoje duši zahynut' nedám* vyžadovala rozšířit původní duo se Samem Smetanou minimálně o jednoho člena.“

Vedle Trojky Zuzany Homolové má Železnák několik dalších projektů. Instrumentální jazzové skladby hraje v triu, které vedle něj tvoří Robo Ragan (kontrabas) a Peter Solárik (bicí) nebo Peter Oberlander (baskytara) a Martin Janočko (bicí), případně bratři Filip (basa) a Jakub (bicí) Hitrichovi. Dále existuje živá verze projektu Rusnacké s Adrianem Harvanem (saxofon, flétna, klarinet) a Kristiánem Bujákem (gajdy, perkuse). Natočil album s českou bluesovou zpěvačkou Petrou Börnerovou a k občasné spolupráci si jej zvou například Soňa Horňáková a také Juraj Turvet se skupinami Blu-

■ Miloš Železnák

foto Lubo Repka

es Club a Blues Groove.

To, že se pohybuje na pomezí různých žánrů, Železnák komentuje slovy: „Protože jsem samouk a nemám žádnou žánrově vyhraněnou školu, šel jsem vždy svou vlastní cestou. Ta se různě točila a točí a mně to takto vyhovuje. Dobrá hudba je vlastně jen jedna a já to míchání stylů považuji za plus. Je to obohacování.“

Miloš Železnák není pouze aktivní interpret, ale také plodný autor. „Cítím v sobě velký potenciál, ale snažím se, abych nekomponoval zbytečně, protože se ty věci pak nedají realizovat. Není s kým, není kde a pro koho. Stále mám ale pocit, že kdyby mi dal někdo nabídku, abych mu udělal nějaké skladby, byly by hned hotové,“ říká a pokračuje: „V současnosti mám de facto natočená čtyři alba, která ještě nevyšla, a vypadá to, že ani nikdy nevyjdou. Mám hromadu hratelých – a už nahranych – skladeb, které nikdy neodvysílají v rádiu. (Čest výjimkám, jako je v Česku Radio Proglas.) Už druhý rok se snažím nahrát další CD svého tria a druhý rok to nevychází. Už by pomalu byl hotový materiál na další, třetí album, ale hned jak se mi v hlavě vynoří další skladby, raději je v zárodku zadusím. Protože co s tím? Zapsat a odložit? Někdy je to značně deprimující.“ Kytarista uzavírá: „Beru, co život přinese a snažím se ho i dokopávat k tomu, aby něco nosil, ale musím povědět, že bych toho zvládl a chtěl o mnoho víc, než nosí.“

MILAN TESAŘ

Miloš Železnák - diskografie

Keby – keby: Moja hlava (1999)

Ďalšia o láske (2002)

Železnák/Balla/Sivčo: Ide o to že sa dá (2003)

Balady a piesne (2006, neprodejné)

Miloš Železnák Trio (2007)

Rusnacké (2008)

Piesne (nevydáno)

Blue (nevydáno)

Rozhovory (nevydáno)

Oči a rýmy (nevydáno)

Internet: www.zeleznak.sk